

Rapport van bevindingen en oordeel

Onderwerp: klachtonderzoek de heer A. te Zuidwolde

1. Inleiding

De heer A. te Zuidwolde heeft mij bij brief van 15 januari 2017 verzocht een onderzoek in te stellen naar de (wijze van) behandeling door het gemeentebestuur van zijn klacht die hij 12 juli 2016 bij het college heeft ingediend.

Die klacht van juli is namens het college afgedaan door het Afdelingshoofd Handhaving, Toezicht & Veiligheid, de heer C, bij brief van 31 augustus 2016.

De heer A. heeft mij naast de twee zojuist genoemde brieven nog een groot aantal andere stukken overhandigd. Daarvan noem ik er twee die voor mijn onderzoek van direct belang zijn. Dat is in de eerste plaats zijn brief van 16 oktober 2016 aan het college en een schriftelijke reactie van het college daarop.

2. Onderzoek naar de klachtbehandeling

Uit het verzoekschrift van de heer A. komen de twee volgende hoofdelementen van zijn grieven naar voren:

- de gemeente neemt onvoldoende verantwoordelijkheid voor wat er fout is gegaan (lange duur van de strafzaak)
- de gemeente weigert de Wet openbaarheid van bestuur loyaal uit te voeren; de van toepassing zijnde bezwaar- en beroepsmogelijkheden zijn nergens vermeld.

Voordat ik op mijn onderzoek zelf inga acht ik het van belang nadrukkelijk iets te zeggen over de bevoegdheidsverdeling tussen de Nationale ombudsman en de gemeentelijke ombudsman bij klachten over een gedraging waarbij een gemeentelijk Buitengewoon Opsporingsambtenaar (BOA) is betrokken. Op grond van de artikel 1a, eerste lid, onder d, van de Wet Nationale ombudsman is alleen de Nationale ombudsman bevoegd klachten over gemeentelijke BOA's te onderzoeken. De gemeentelijke ombudsman moet zich in voorkomend geval beperken tot een eventuele beoordeling van de interne klachtenprocedure die de gemeente heeft gevolgd.

Daarbij kunnen alle aspecten aan de orde komen die rechtstreeks onder de verantwoordelijkheid vallen van het gemeentebestuur en die direct gevolgen kunnen hebben gehad op de bekritiseerde gedraging van de BO

In dit concrete geval betekent dat dus dat ik een onderzoek zal instellen naar de interne gemeentelijk klachtbehandeling zelf. Is die correct verlopen?

Verder zal ik nagaan in hoeverre het gemeentebestuur verantwoordelijk kan worden worden gehouden voor het langdurige oponthoud in de strafrechtelijke procedure van de zoon van de heer A.

Om eventuele misverstanden te voorkomen heb ik contact gezocht met het bureau van de Nationale ombudsman. Daarmee is de afspraak gemaakt dat wij elkaar informeren over de eigen voortgang.

Hoorzittingen

Op dinsdag 28 maart 2017 heb ik de heer A. gehoord. Van dat gesprek is een kort zakelijk verslag gemaakt. Daaraan ontleen ik het volgende:

De heer Van Egdome geeft allereerst aan, dat hij slechts bevoegd is voor wat betreft het deel van de klacht dat betrekking heeft op de interne gemeentelijke klachtbehandeling en voor zover de gemeente op de bekritiseerde gedraging direct invloed heeft gehad; de gedraging van de BOA zelf kan geen deel uitmaken van zijn onderzoek. Voor een oordeel daarover is de Nationale ombudsman bevoegd net zoals dat geldt voor het gedeelte van de klacht dat zich richt op het handelen van het OM en het CJIB. De heer Van Egdome heeft contact gehad met het bureau van de Nationale ombudsman om af te stemmen. Hij heeft vernomen, dat er contact is geweest met het OM en het CJIB. Daarop geeft de heer A. aan, dat hij van deze instanties nog niets heeft vernomen.

Ter toelichting van zijn verzoekschrift geeft de heer A. aan, dat het hem steekt dat de behandeling zo lang moet duren. Ook heeft hij niets vernomen op zijn Wob-verzoek. De heer Van Egdom merkt op, dat de heer C., hoofd afdeling Handhaving, verzocht heeft om het Wob-verzoek (mbt. Groenewegenstraat) nader toe te lichten. De heer A. is daar niet op ingegaan. Hij heeft naar alle drie instanties hetzelfde Wob-verzoek gestuurd en geen reactie ontvangen. Hij had in elk geval een besluit moeten ontvangen, waartegen hij een bezwaarschrift zou kunnen indienen.

De heer A. constateert, dat de door de gemeente en het CJIB gehanteerde data in de gegevensaanlevering door de BOA aan het OM niet overeenkomen. Hij heeft echter geen documenten en weet daardoor niet wat de feiten zijn.

De heer A. geeft aan, dat hij geen stuk heeft waaruit blijkt, dat het voorval met zijn zoon plaatsvond op de Groenewegenstraat. Wellicht was de betreffende BOA niet bevoegd om te verbaliseren, omdat er geen sprake was van openbare ruimte. Inhoudelijk speelt dit niet meer omdat het OM de zaak heeft laten rusten.

Bij zijn klacht concentreert de heer A. zich op twee dingen:

De behandeling van het proces-verbaal door de gemeente heeft te lang geduurd. Vraag is of de BOA of het systeem daarvoor verantwoordelijk is. Daarbij heeft de gemeente geen excuses gemaakt noch aangegeven, wat zij ermee zou gaan doen. Als in een klacht ook een Wob-verzoek zit, moet daar een normaal antwoord op komen. Dat is naar zijn oordeel niet gebeurd. In ieder geval is nergens vermeld dat hij op grond van de Algemene wet bestuursrecht bezwaar kon aantekenen.

Namens het college heb ik op 4 april 2017 mevrouw B., Manager eenheid Dienstverlening, gehoord. Ook van dat gesprek is een kort zakelijk verslag gemaakt. Daaraan ontleen ik het volgende:

Mevrouw B. geeft aan, dat er excuses gemaakt hadden moeten worden over het lang laten liggen van het verzoek van het CJIB.

Zij schetst de gang van zaken na het uitschrijven van een proces-verbaal door een BO. Het proces-verbaal wordt opgemaakt met een zgn. handheld. Het softwareprogramma dat daar op zit (Cale) moet ingelezen worden. Op dat moment komt het in de webomgeving van het CJIB. Alle communicatie verloopt dan digitaal. Het CJIB is applicatiebeheerder en niet de gemeente.

Als het CJIB aanvullende informatie nodig heeft, loopt dat via deze webomgeving. In de periode waarin deze zaak speelde, werd daar door de gemeente slechts 1 keer per 2 weken naar gekeken, waardoor het verzoek gemist is. Ook het rappèl van het CJIB is gemist. Het gebruikte systeem is uiterst gebruiksonvriendelijk. Er komt nl. geen apart signaal dat er een vraag is. Alle tabjes en sub-tabjes in het systeem moeten nagelopen worden. Inmiddels is de werkwijze van de gemeente verbeterd: vanaf september 2016 wordt elke week bekeken of er nog vragen e.d. zijn en alle tabjes en sub-tabjes zijn geopend. Het proces is nu geborgd. De heer A. had –met excuses- geïnformeerd moeten worden over hetgeen er mis is gegaan als gevolg van dit complexe systeem.

De heer Van Egdom wijst er op, dat het Wob-verzoek van de heer A. doorgestuurd had moeten worden naar het CJIB. De gemeente heeft immers geen documenten.

Mevrouw B. erkent dat de heer A. niet duidelijk is gemaakt, dat er geen documenten bij de gemeente zijn.

3. Afronding onderzoek

Op 11 april 2017 heb ik mijn onderzoek afgerond en de resultaten daarvan in dit rapport vastgelegd. Zowel de heer A. als mevrouw B. (namens het college) heb ik gedurende een week de gelegenheid gegeven te bekijken of zij het met mijn feitenonderzoek eens zijn.

4. Reacties op het rapport van bevindingen

Er zijn geen reacties op het rapport van bevindingen binnen gekomen.

5. Oordeel over de klacht op basis van de bevindingen

De klacht van de heer A. richt zich op twee onderwerpen:

- de gemeente neemt onvoldoende verantwoordelijkheid voor wat er fout is gegaan in het proces van de strafzaak (lange duur)
- de gemeente weigert de Wet openbaarheid van bestuur loyaal uit te voeren; de van toepassing zijnde bezwaar- en beroepsmogelijkheden zijn nergens vermeld.

Over het eerste klachtonderdeel (lange duur) kan ik kort zijn. Namens het college heeft mevrouw B, Manager Eenheid Dienstverlening, op de hoorzitting van 4 april j.l. ruiterslijk erkend dat er bij de gemeentelijke organisatie echt iets is fout gegaan waardoor de strafzaak onnodig lang heeft geduurd. Daar hadden aan de heer A. meteen excuses voor moeten worden aangeboden in de collegebrief van 31 augustus 2016. Dat moet dus alsnog worden goedge maakt.

Minstens zo belangrijk is de toezegging dat herhaling van dit soort "missers" in de toekomst niet meer mag voorkomen. Vanaf september 2016 wordt elke week bekeken of er nog vragen e.d. zijn en alle tabjes en sub-tabjes zijn geopend. Het proces is nu geborgd, aldus luidt de verzekering namens het college. Ik neem daar met instemming kennis van.

Wel zal ik de aandacht van de Nationale ombudsman vragen voor het complexe systeem dat het CJIB op dit moment hanteert. Het moet technisch toch vrij eenvoudig mogelijk zijn om een werkbaar systeem van notificaties aan de huidige praktijk toe te voegen. Op die manier krijgen de partners in het proces een duidelijk en onmiddellijk zichtbaar signaal als er actie van hen wordt gevraagd.

Het tweede klachtonderdeel betreft de uitvoering van de Wet openbaarheid van bestuur (WOB) Op grond van artikel 4 van de WOB moet een bestuursorgaan bij een verzoek om informatie in documenten die bij een ander bestuursorgaan berusten, verzoeker verwijzen naar het bestuursorgaan dat wel over de gevraagde documenten beschikt.

(De heer A. heeft zijn WOB-aanvraag overigens aan alle betrokken bestuursorganen gestuurd.)

Voor mij staat vast dat het verzoek aan het gemeentebestuur van Hoogeveen niet juist was geadresseerd. De gevraagde documenten "berusten" niet bij dat bestuursorgaan, maar bij de verantwoordelijke applicatiebeheerder, het CJIB.

In de collegebrief van 31 augustus 2016 wordt daarover niet erg duidelijk gecommuniceerd (citaat):

"Omdat het hier om een door een Buitengewoon Opsporingsambtenaar (BOA) opgemaakt proces-verbaal gaat valt dit onder de verantwoordelijkheid van de Hoofdofficier van Justitie in het arrondissement Assen. Wij zijn wel de werkgever van deze BOA maar mogen ons niet bemoeien met de inhoud en afwikkeling van de opgemaakte processen-verbaal. Wij verstrekken u dus ook niet de gevraagde documenten en/of kopieën daarvan."

Met name de laatste zin wekt de onjuiste suggestie dat het gemeentebestuur de documenten wel heeft maar ze niet mag verstrekken. Dat is dus niet het geval. Een enkele verwijzing dat het verzoek was doorgestuurd, was in dit verband duidelijker en voldoende geweest.

In gevallen van verwijzing naar een ander bestuursorgaan op grond van artikel 4 WOB is er geen mogelijkheid van bezwaar- of beroep. De doorzending is een feitelijke handeling waartegen deze rechtsgang niet openstaat. In zoverre heeft het gemeentebestuur correct gehandeld.

Hoogeveen, 3 mei 2017

mr. M.C. van Egdome, ombudsman Hoogeveen